

MANAGEMENT OF CURRICULAR ACTIVITIES SPECIFIC TO EARLY CHILDHOOD EDUCATION

Lilia Cebanu,

Lecturer, PhD, "Ion Creangă", Pedagogical State University, Chişinău, Republic of Moldova

Silvia Trocmaer

PhD Student, "Ion Creangă", Pedagogical State University, Chişinău, Republic of Moldova

Abstract: Early education is the basis of children's cognitive, social and emotional development. The teaching staff, in their capacity as managers of the preschool group in the early education stage, pursues a strategic organization that meets the specific needs of the age, reflecting the cultural identity of each country as well as international trends in the educational field. In the article, we proposed an analysis with comparative trends regarding the organization and management of curricular activities in states such as the Republic of Moldova, Romania and other European states. Similarities and differences starting from the approach and the basic pedagogical idea were presented and identified. The development perspective is outlined in the adaptation of curricular management strategies to the real and individual needs of children, recommending the active involvement of parents and the community in the educational process.

Keywords: management, curriculum, curricular activities, early childhood education

Educația timpurie este treapta principală pe care urcă copilul în dezvoltarea sa, lăsându-și amprenta asupra dezvoltării sale din punct de vedere social și al sănătății în sfere mentale precum și asupra reușitelor obținute de copil.

Cadrul didactic prin rolul său de manager al grupului educațional are menirea de a organiza și iniția activități care corespund tendințelor curriculare aflate în vigoare asigurând astfel calitatea sistemului educațional.

Politicile educaționale actuale pun la dispoziție un curriculum pentru educație timpurie.

Documentul respectă cadrul de referință pentru educație timpurie vizând abordarea centrată pe copil.[3]

În Republica Moldova, Curriculum pentru educație timpurie(2018) punctează dezvoltarea curriculară pe plan internațional și național. Același document susține o abordare holistică utilizând activități integrate și jocuri.[9]

Politicile educaționale din România sunt concretizate în "Curriculum pentru educație timpurie "(0-6 ani) aprobat prin OMRN 4694/2019 care evidențiază o educație centrată pe copil .[10]

În Franța " Programme d'enseignement de l'école maternelle(Ministere de l'Éducation nationale, 2021)" concretizează patru domenii de învățare care țin de limbaj, acțiune și expresie artistică, activitate fizică și învățarea organizată a mediului.[11]

Germania dă libertate și autonomie tuturor regiunilor în stabilirea și elaborarea unui curriculum, dar se face raportarea la un cadru orientativ comun pentru educație timpurie "Gemeinsamer Rahmen der Länder für die früh Bildung(2004)" în care primordială este contarea pe competențe cheie.[12]

În SUA documentul "Head Start Early Learning Outcomes Framework (2015)" distinge cinci domenii de dezvoltare evidențiate în domeniile cognitiv, lingvistic, fizic, socio-emoțional și literar. Documentul are menirea de a fi pus la dispoziție federală pentru a evalua programele de educație timpurie.[13]

În Finlanda educația preșcolară este evidențiată ca fiind un sistem descentralizat bazat pe realizarea învățării prin joc. În National Care Curriculum for Early Childhood Education se precizează că se acordă locul central bunăstării copilului, dezvoltarea abilităților de viață și colaborare cu familia.[14]

Italia are ca parametri centrali Regio Emilia, care promovează conceptul copilului ca participant activ la procesul educațional. Educatoarele ghidează într-un program flexibil care se subordonează nevoilor induse de comunitate.[15]

În Suedia activitățile curriculare sunt manageriate punând accent pe organizare în jurul jocurilor libere și explorării tinzând către atingerea valorilor democratice, asigurarea durabilității și a egalității de gen. Concepțiile sunt prezentate în Curriculumul pentru preșcolari (lpfö 18). [16]

Făcând referire la structura și organizarea activităților curriculare evidențiez faptul că în România activitățile se clasifică în activități pe domenii experiențiale, jocuri și activități alese, activități de dezvoltare personală. Managerul grupei de copii face planificări pe săptămână respectând tema curriculară și tinzând către realizarea competențelor cheie. Un cadru perfect urmărește realizarea relațională între obiectivele propuse și resursele educaționale facilitate de implicarea familiei.[1]

Republica Moldova își categorisește activitățile curriculare în activități integrate care urmează principiile educației prin joc, activități liber alese, activități organizate în aer liber. Documentele în vigoare promovează transdisciplinaritatea și formarea deprinderilor.[2]

În Finlanda managementul activităților se bucură de flexibilitate existând comunicare între părinți și copii în vederea identificării temelor de interes. Activitățile sunt orientate către planificare, care are în partea centrală observația ce concretizează interesele copilului, instrumentalul evaluării fiind documentarea.

Italia pune în valoare atelierul considerat ca părți ale spațiului curricular principal, copiii își concretizează aportul în realizarea proiectelor complexe managerierea activităților tinzând către reflexivitate și participare.

Fiecare grădiniță din Suedia se bucură de autonomie în stabilirea unor obiective în detaliu ghidate de principii generale transmise într-un curriculum național. Abordarea managerială a activităților aici fiind centrată pe stabilirea de echipe educaționale și tinzând către o colaborare care promovează implicare din partea comunității.

În Franța managerierea activităților curriculare presupune structurarea pe arii, activitățile fiind dirijate și evaluarea realizându-se prin fișe de progres.

Germania abordează planuri curriculare descentralizate accentul fiind pus pe formarea autonomiei și realizarea unei dezvoltări personalizate.

În lume rolul cadrului didactic privit din unghiul asigurării managementului la grupă, variază de la acela de persoană care ghidează activitatea, fapt concretizat în România și tinde la rolul de facilitator în realizarea învățării, lucru identificat în Italia, Suedia și Finlanda.

România și Republica Moldova au un drum identic în formarea profesională a educatorilor, viitori manageri ai activităților educaționale în educația timpurie.

Astfel, sunt licee cu profil pedagogic, universități și o treaptă mai sus este deținută de cursuri de formare continuă care se bucură de acreditarea ministerelor responsabile.[5] Finlanda pune la dispoziție educatori care au studii universitare cu specializare în pedagogia copilului.

Managementul clasei este strâns legat de autonomia care i se oferă cadrului didactic, cât mai ales de ce resurse i se pun la dispoziție.

În Italia și Germania este conturat un puternic control instituțional cu o tendință acerbă către individualizare. SUA oferă sprijin cadrelor didactice printr-o continuă formare profesională și ca un atu asigură resurse specifice pentru diversitate.

O idee dezvoltată în țările nordice și Italia este decizia asupra planului de lucru în relațiile cu părinții și copiii.

Evaluarea sprijină tot ce ține de deciziile de intervenție educațională fiind una dintre componentele managementului educațional.

Evaluarea în România este continuă și descriptivă conform OMEN 3064/2012 concretizată prin fișa de progres individual și portofoliul copilului.[6]

În Republica Moldova ca instrumente de evaluare se folosesc fișe descriptive bazate pe observare, iar ca tendință de realizare a evaluării se urmărește evaluarea formativă centrată pe copil (Curriculum MECC 2018).

Considerată o parte a documentării pedagogice în pedagogie, Reggio Emilia a concretizat într-un proces comun de cercetare care implică cadre didactice, părinți și copii.

În Finlanda și Suedia capătă conotație procesuală, excluzând standardele, în centru fiind reflecția cadrului didactic și implicarea copilului în procesul de autoevaluare.

Termenul de curriculum își are rădăcinile în limba latină și avea un sens initial de cursă sau alergare. În prezent reprezintă conținutul activităților de instruire și educative care sunt în legătură cu obiectivele operaționale, activitățile de învățare, metodele, mijloacele utilizate concretizate în forme de învățare.[4]

Privit din alt unghi termenul se suprapune cu tot ce reprezintă conținut de învățare făcând referire la întregul program al acțiunilor educative identificând toate componentele acestora dar și interacțiunile dintre ele.

Aria de interferență semantică a reprezentat domeniul de interes pentru Franklin Babbitt, care își contoriza ideile exprimând faptul că tot ce experimentează prin învățare copilul, în cadrul școlii sau în afara acesteia pornind de la o planificare și o aplicare în cadrul școlar conține un curriculum.

John Dewey însă integrează în câmpul semantic demersul didactic care manageriază cunoștințele alături de pură informație urmărind formarea de conținuturi care dau capacitate și scheme de raportare la realitățile interne și externe ale copilului.[4]

Louis D'Hainaut prezintă centrarea programului pe elev nu pe materie. El conturează ideea potrivit căreia referirea la conținut nu presupune abordarea materiei ce urmează a fi învățată ci atingerea scopurilor conturate în competențe sau feluri de acțiune și de a ști, identificate ca fiind ale elevului.[17]

Axa modernismului interferează curriculumul și-l postează pe șase piloni principali. Ca prim pilon este abordarea pe module a disciplinei, al doilea pilon principal ghidează axarea activității educaționale pe elev, continuând cu pilonul integrării profesionale și mergând pe aceeași traiectorie identificăm funcționabilitatea socială a procesului didactic, corelarea interdisciplinării și ultimul pilon asigurarea unei echilibrări a performanței.

Tradiționalismul în educație fixează în poziție importantă cadrul didactic și pe materia ce urmează a fi parcursă și primează ideea conform căreia elevii au nevoi și interese comune fiind alese conținuturi care au trecut pragul importanței și esențialității.

Profesorul pune la dispoziție nouitatea și expune exemple selectate de el și prin realizarea de exerciții aplicative identifică procentul de înțelegere a ceea ce a deschis către învățare.

Modernismul în educație pune în centrul atenției pe cel care învață, finalitățile fiind conturate de competențe și cerințe care corespund societății actuale care le asigură validarea.

Ca trăsătură a curriculumului este tendința către educația permanentă, ideea care primează exprimă superioritatea importanței efortului individual al elevului de a înțelege, pune în aplicare vis a vis de importanța deținută de cunoștințe.

În viziunea tradiționalistă conținuturile sunt alese având ca premisă nevoi și interese comune, dar și elevi identici, pe câtă vreme viziunea modernă pune accent pe nevoile, interesele și posibilitățile celui care învață.

În calitatea sa de manager educational cadrul didactic, în viziunea modernă deține rolul de a asigura informarea ușurând accesul la cunoștințe, diagnostică, dificultățile întâmpinate de elev, asigură lucrul individual sau în grupuri mici de elevi și îl orientează.

Cu siguranță curriculumul centrat pe elev asigură progresul în ritm propriu urmărind ca formă de învățare, învățarea independentă. Acest lucru a intervenit benefic și în relația dintre cadru didactic și elev care are tendințe democratice, oferind celui educat multiple ocazii pentru a-și asigura cunoaștere atât în instituțiile speciale de asigurare a activităților educaționale cât și în afara acestora. Elevul devine participant activ și are rol în stabilirea obiectivelor, ajută la selectarea conținuturilor, are un cuvânt de spus în stabilirea modalităților de evaluare, devenind subiecți importanți în negocieri urmărindu-se motivarea permanentă și responsabilizare.

Formele evaluării au evoluat, partea care ține de evaluarea tradițională este mai puțin pusă în uz, având tendința către evaluarea formativă cu baza pe evaluarea stabilită pe criterii. Evaluarea nu presupune simpla redare a cunoștințelor însușite ci conduce către forme înalte de înțelegere, realizare de conexiuni între cunoștințe, fixând și dezvoltând procese din sfera mentală la cel care realizează învățarea, urmărindu-se permanent autoreflexia, autoevaluarea și autoreglarea în cadrul procesului de învățare.

Un curriculum modern propune asigurarea valorilor, particularităților individuale tinzând către personalități active care să corespundă societății actuale, obiectivul principal al școlii ca organizație în care se realizează pregătirea materialului uman pentru societate fiind acela de a crea omul care știe cum trebuie să facă. Acest lucru, conform conceptelor actuale se realizează corelând experiențele noi cu cele existente.

Curriculumul cuvânt provenit din latinul curriculum/curricula are ca sens propriu – alergare, cursă, întrecere, car de curse, de lupte.[4]

Ca sens figurat este cunoscut în sintagme precum curriculum solis- curs al soarelui, curriculum lunae- curs al lunii, curriculum vitae – curs al vieții.

Abordat în context educational termenul capătă sensul parcursului educativ al elevului.

Termenul curriculum apare pentru prima dată în documentele din Olanda la universitățile din Leiden în anul 1582 și mult mai târziu în Scoția la Glasgow în anul 1633.

În "The Oxford English Dictionary" apare pentru prima dată termenul curriculum și I se oferă înțelesul de curs obligatoriu ce presupune studiu sau instruire care se realizează într-un spațiu școlar sau universitar.[17]

Mergând către abordarea istorică a termenului subliniem faptul că până la mijlocul secolului al XIX-lea a cunoscut sensul pe de o parte de curs oficial care se realizează într-o instituție școlară a cărui parcurgere și finalizare asigură superioritatea școlară, iar pe de altă parte sensul de pachet de cursuri puse la dispoziție de o instituție educațională sau departament al acesteia conform New Internațional Dictionary.

Concluzionând definiția este abordată atât în sens restrâns făcând referire la conținutul învățământului cât și în sens larg care propune un concept ce integrează, abordat global dând valoare interdependențelor dintre obiective, conținuturi, metode de predare, învățare și mijloace și strategii de evaluare.

Având imaginea conceptului curricular facem transpunerea în contextual permanentelor schimbări sociale și educaționale survenite în societatea contemporană identificăm o educație timpurie care are rol strategic în formarea viitoarelor generații. Ca instituție școlară destinată educației timpurii, grădinița este cadrul unde copilul ia contact cu un curriculum planificat și organizat care are ca obiectiv ușurarea realizării unei dezvoltări globale. Activitățile curriculare sunt pilonii de bază ai acestui proces conectând obiectivele educaționale la nevoile copilului pentru a-și realiza propria dezvoltare.

Ca termen definitiv în abordarea temei prezentate activitățile curriculare sunt conturate ca fiind multitudinea de experiențe de învățare pe care cadrul didactic le planifică și le organizează în cadrul procesului de instruire și educare respectând întocmai politicile

educaționale în vigoare. Documentele puse la dispoziție în redactarea articolului au ca obiectiv formarea de competențe generale și specifice făcând uz de metode diverse și strategii care pun copilul în centrul acțiunii.

În Republica Moldova, conform curriculumului pentru învățământ preșcolar 2020, toate activitățile curriculare respectă cinci domenii de dezvoltare concretizate în dezvoltarea fizică, socio-educatională a limbajului și a comunicării, cognitivă precum și estetică și creativă. Fiecare domeniu propune activități care au ca obiectiv stimularea gândirii critice, a creativității și exprimarea liberă a copilului.

Activitățile curriculare sunt raportate în două categorii, cele de învățare propriu-zisă și cele de tranziții și rutine.

Activitățile de învățare sunt activitățile pe domenii de activitate și educație lingvistică, matematică, știință, educație estetică pentru sănătate și societate. Aceste activități cunosc o planificare structurată și urmăresc dezvoltarea de competențe specifice.

Activitățile de tranziție și rutine sunt cunoscute ca secvențe educaționale care urmăresc formarea unor deprinderi de autoinstruire personală care contribuie la dezvoltarea responsabilității și securității emoționale a copiilor.

Astfel, activitățile curriculare contribuie la dezvoltarea integrală a copilului, conducând la formarea abilităților de tip cognitiv, emoțional, social și fizic, facilitând conturarea unei identități pozitive, ușurând incluziunea socială. Activitățile curriculare îl pun pe copil să se joace și să experimenteze lucruri care concretizează formele de învățare specifice educației timpurii.

Cadrele didactice sunt pionii importanți cu rol strict în organizarea activităților curriculare. Privind particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor în cadrul activităților curriculare se realizează proiectarea, implementarea și evaluarea. În cadrul activităților de învățare semnificativă se realizează abordând într-o manieră corectă metodele și cu precădere jocul didactic, explorarea, povestirea și experimentul.

Cadrul didactic în poziția sa de manager al grupei are rolul de a-și asigura mediul și condițiile necesare pentru a realiza activitatea didactică de calitate și nu se rezumă doar la predare-învățare, evaluare, depășind aceste limite și relaționând cu cei educați ajungând până la influențarea comportamentelor de învățare.

Cadrul didactic are rolul de a organiza activitățile de învățare, de a comunica informații, conduce toate activitățile desfășurate în sala de grupă, coordonează, atinge obiective, încheagă colectivul prevenind tendințele negative, motivează copiii, controlează și reglează prin informațiile primite prin feed-back.

Punctând aceste lucruri profesorul își pune amprenta din punct de vedere managerial asupra activității instructiv-educative conducând către eficiență, eficacitate și calitate asupra actului educativ.

Activitățile din grădinița de copii nu reprezintă o simplă formă de planificare a timpului copiilor ci conturează un cadru de dezvoltare globală. Făcând apel de obiectivul principal al educației, activitățile din grădinița de copii au ca finalitate formarea unor cetățeni activi, cu spirit de echilibru evoluând către creativitate.

Din cele prezentate activitățile curriculare sunt identificate ca reprezentând suportul fundamental al procesului de învățare și punctul de sprijin al dezvoltării globale a copilului de vârstă preșcolară, care includ situațiile și experiențele de învățare pe care cadrul didactic le organizează și dirijează respectând particularitățile de vârstă ale copilului.[2] Făcând uz de diversitatea și adaptabilitatea activităților curriculare, tinde către realizarea obiectivelor și țintirea finalităților și competențelor de tip general și specific favorizând adaptarea și integrarea copilului într-un mediu de învățare care necesită stimulare și echilibru.[8]

Cercetătorii au așezat lângă conceptul de activitate curriculară și tipologia activităților curriculare.

Conform studiilor tipologia activităților curriculare abordează o structură în funcție de domeniul de dezvoltare avizat și se identifică activități de desen, educarea limbajului și a comunicării, activități de dezvoltare cognitivă, activități de dezvoltare socio-emoțională, activități de dezvoltare fizică și motrică precum și activități de dezvoltare estetică și creativă.

Ca alt element de raportare cercetătorii au notat forma de organizare și gradul de implicare a copilului existând conform referinței activități de grup, activități cu grupe mici de lucru și individuale dar și activități de rutină și tranziție.

Activitățile dirijate de către cadrul didactic, activitățile liber-alese și activitățile semi-dirijate sunt activitățile care au ca punct de referință gradul de dirijare și autonomie a copilului.

Pentru o abordare integrată a formării și dezvoltării copilului preșcolar avem nevoie de varietate și realizarea adaptării activităților curriculare astfel încât să se realizeze un real echilibru între domeniile de dezvoltare și stimularea implicării și participarea activă a copilului.[7]

Formarea premiselor realizării adaptării la mediul școlar și cultivarea atitudinii pozitive față de învățare sunt rezultatele realizării activităților curriculare specifice grădiniței.

Pedagogia modernă plasează în loc central tipologia activităților curriculare realizate în grădinița de copii, fiind adaptate contextului actual al educației timpurii.

Activitățile urmăresc implementarea eficientă a curriculumului dând posibilitatea la contexte stimulative și echilibrate, orientate fiind către realizarea finalităților educației timpurii și dezvoltarea holistică a preșcolarului.

Astfel pot conchide faptul că asigurarea unui management de calitate al activităților curriculare reprezintă elementul central în procesul educațional în sistemul preșcolar cu impact semnificativ și direct asupra calităților și eficienței experiențelor de învățare și dezvoltare a copilului de vârstă preșcolară. Asigurând coerența în organizarea și implementarea activităților curriculare făcând adaptarea la nevoile individuale și particularitățile vârstei, în corelație cu integrarea principiilor pedagogice moderne, dă posibilitatea oferirii unui mediu educațional stimulat și echilibrat.

Cadrul didactic deține rolul de facilitator și coordonator al procesului educațional prin aplicarea unei game variate și flexibile de activități curriculare care respectă finalitățile și exigențele curriculumului național specific treptei educaționale, care au ca obiectiv principal dezvoltarea holistică a copilului și pregătirea lui pentru adaptarea și asigurarea integrării și continuității în treptele următoare ale școlarității.

Managementul activităților curriculare nu reprezintă doar un demers de organizare și planificare ci este însăși un proces complex și responsabil orientat spre valorizarea potențialului fiecărui copil promovând o educație timpurie de calitate.

BIBLIOGRAPHY:

1. Curriculum pentru educație timpurie 2019. Anexa la ordinul ministrului Educației Naționale nr. 4.694/2.08.2019;
2. Curriculum pentru educație timpurie. Editura Lyceum. Chișinău, 2019;
3. Codul Educației al Republicii Moldova. Monitorul Oficial. nr. 152 din 17.07.2014;
4. Dexonline. Dicționar explicativ al limbii române;
5. Legea Educației Naționale (1/201, România, Publicat în Monitorul oficial nr. 18 din 10 ianuarie 2011;
6. Repere pentru proiectarea și actualizarea Curriculumului național (ISE, 2016);
7. Rosevici, V. Didactica activităților instructiv-educative în învățământul preșcolar, Chișinău CEP USM 2019;
8. Verza, E și Golu, F., Psihologia copilului, Editura Pro Universitaria, București, 2010;

9. Disponibil www.mecc.gov.md accesat 19.06.2025;
10. Disponibil www.edu.ro accesat 19.06.2025;
11. Disponibil www.education.gouv.fr accesat 19.06.2025;
12. Disponibil www.kmk.org accesat 19.06.2025;
13. Disponibil <https://eclkc.ohs.acf.hhs.gov> accesat 19.06.2025;
14. Disponibil www.oph.fi accesat 19.06.2025;
15. Disponibil www.reggiochildre.it accesat 19.06.2025;
16. Disponibil www.skolverket.se accesat 19.06.2025;
17. Disponibil: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Program%C4%83>, accesat 20.06.2025.